LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2004:11

Lausuntoyhteenveto hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotuksesta

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2004:11

Lausuntoyhteenveto hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotuksesta

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2004

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-208-6
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

O I K E U S M I N I S T E R I Ö

Julkaisun päivämäärä
1.3.2004

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Raimo Ahola	Julkaisun laji Lausuntoyhteenveto Toimeksiantaja Oikeusministeriö Toimielimen asettamispäivä
Julkaisun nimi Lausuntoyhteenveto hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotuksesta	
Julkaisun osat	

Tiivistelmä

Oikeusministeriö asetti 11.6.2002 työryhmän laatimaan ehdotuksen hovioikeuksien tuomiopiirien uudelleen järjestämiseksi. Hovioikeuksien työmäärän arvioitiin kehittyneen epätasaisesti ja keskimääräiset käsittelyajat poikkesivat hovioikeuksien välillä merkittävästi toisistaan. Työryhmän tavoitteena oli selvittää, miten tuomiopiirijakoa tulisi muuttaa, jotta hovioikeuksien työtilanne parantuisi. Tavoitteena tuli olla kansalaisten kannalta tasapuolinen oikeusturvan ja palvelujen saatavuus. Työryhmä luovutti mietinnön tammikuussa 2003 (työryhmämietintöjä 2003:1).

Työryhmän esityksen ja siihen saatujen lausuntojen pohjalta ministeriö esitti kahta vaihtoehtoa hovioikeuksien tuomiopiirijaon muuttamiseksi. Vaihtoehdossa 1 kahdeksan käräjäoikeutta siirrettäisiin toiseen tuomiopiiriin. Vaihtoehdossa 2 ensimmäisessä vaihtoehdossa esitettyjen käräjäoikeuksien lisäksi vielä kaksi muutakin käräjäoikeutta kuuluisi jatkossa eri hovioikeuden alaisuuteen kuin tällä hetkellä. Vaihtoehtojen mukaiset muutokset vähentäisivät ruuhkautuneimpien hovioikeuksien tuomiopiireissä olevien käräjäoikeuksien lukumäärää ja siten myös hovioikeuteen saapuvien asioiden määrää.

Enemmistö lausunnonantajista vastusti hovioikeuksien tuomiopiirijaon muuttamista. Useat lausunnon antajat eivät pitäneet tuomiopiirijaon muuttamista oikeana tapana työmäärien tasaamiseksi. Muutoksien nähtiin aiheuttavan enemmän haittaa kuin hyötyä. Osa lausunnon antajista piti ehdotuksia eräiltä osin kannatettavina aluejakojen yhtenäisyyden kannalta. Toisaalta monet arvioivat muutosehdotusten kokonaisuutena arvioiden heikentävän alueellisten jaotusten yhdenmukaisuutta.

Useat lausunnonantajat esittivät, ettei tuomiopiirijakoa tulisi muuttaa ennen kuin on selvillä hovioikeusmenettelyyn 1.10.2003 tulleiden uudistusten vaikutukset. Useiden lausunnonantajien mielestä myös asioiden siirtämisen mahdollistavan järjestelmän käyttöönottoa tulisi selvittää.

Avainsanat: (asiasanat)
Tuomiopiirit, tuomiopiirijako, hovioikeus

Muut tiedot
OM 10/31/2002 HARE OM19:00/2002

Sarjan nimi ja numero Lausuntoja ja selvityksiä 2004:11		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-208-6
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

J U S T I T I E M I N I S T E R I E T

Utgivningsdatum
1.3.2004

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)	Typ av publikation Sammandrag av utlåtanden
Raimo Ahola	Uppdragsgivare Justitieministeriet
	Datum då organet tillsattes

Publikation (även den finska titeln)
Sammandrag av utlåtanden om förslaget till ändring av hovrätternas domkretsindelning
(Lausuntoyhteenveto hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotuksesta)

Publikationens delar

Referat

Justitieministeriet tillsatte den 11 juni 2002 en arbetsgrupp för att utarbeta ett förslag till omorganisering av hovrätternas domkretsar. Arbetsmängden i de olika hovkretsarna hade utvecklats ojämnt och de genomsnittliga behandlingstiderna varierade avsevärt från domkrets till domkrets. Arbetsgruppen avsåg att utreda hur domkretsindelningen skulle ändras för att hovrätternas arbetssituationen skulle förbättras. Målet var en ur medborgarsynpunkt rättvis tillgång till rättsskydd och tjänster. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande i januari 2003 (arbetsgruppsbetänkanden 2003:1).

Utifrån arbetsgruppens förslag och utlåtandena om det lade ministeriet fram två alternativa förslag till ändring av hovrätternas domkretsar. I alternativ 1 flyttades åtta tingsrätter till en annan domkrets. I alternativ 2 flyttades ytterligare två tingsrätter utöver de åtta i alternativ 1 till en annan domkrets än den de för närvarande hör till. Ändringarna minskar antalet tingsrätter i de hovrättsdomkretsar som har den största anhopningen av mål och ärenden och därigenom också antalet mål och ärenden som kommer in till hovrätten

Majoriteten av remissinstanserna motsatte sig en ändring av hovrätternas domkretsar. Flera av dem ansåg att en ändring av domkretsindelningen inte var det rätta sättet att fördela arbetet jämnare. Ändringarna ansågs orsaka mera olägenhet än nytta. En del av remissinstanserna ställde sig delvis bakom förslagen och ansåg att distriktsindelningen blev enhetligare. Många var å andra sidan av den åsikten att ändringsförslagen som helhet försvagade enhetligheten i distriktsindelningen.

Flera remissinstanser ansåg att domkretsindelningen inte bör ändras innan det är klart vilken effekt ändringarna i hovrättsförfarandet som trädde i kraft den 1 oktober 2003 kommer att ha. Många remissinstanser ansåg även att möjligheten att ta i bruk ett system som tillåter överföring av mål och ärenden bör utredas.

Nyckelord
Domkretsar, domkretsindelning, hovrätten

Övriga uppgifter

OM 10/31/2002 HARE OM19:00/2002

Seriens namn och nummer		ISSN	ISBN
Utlåtanden och utredningar 2004:11		1458-7149	952-466-208-6
Sidantal	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

OIKEUSMINISTERIÖ

MUISTIO

oikeushallinto-osasto
Raimo Ahola

1.3.2004

LAUSUNTOYHTEENVETO HOVIOIKEUKSIEN PIIRIJAON MUUTTAMISEHDOTUKSESTA

1 LAUSUNTOPYYNTÖ HOVIOIKEUKSIEN PIIRIJAON MUUTTAMISESTA 2
2 LAUSUNTOPALAUTTEEN YLEISKUVA 2
3 LAUSUNNONANTAJAT JA LAUSUNTOJEN KESKEINEN SISÄLTÖ 3
4 HOVIOIKEUDET 3
4.1 TURUN HOVIOIKEUS 3
4.2 VAASAN HOVIOIKEUS 4
4.3 HELSINGIN HOVIOIKEUS 4
4.4 ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS 5
4.5 KOUVOLAN HOVIOIKEUS 5
4.6 ROVANIEMEN HOVIOIKEUS 6
5 VALTION ALUEJAKONEUVOTTELUKUNTA 6
6 VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO 7
7 LÄÄNINHALLITUKSET JA MAAKUNTIEN LIITOT 7
7.1 AHVENANMAAN LÄÄNINHALLITUS 7
7.2 HÄMEEN LIITTO 7
7.3 ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS 7
7.4 ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO 7
7.5 ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS 8
7.6 KAINUUN LIITTO 8
7.7 KESKI-SUOMEN LIITTO 8
7.8 KYMENLAAKSON LIITTO 8
7.9 LAPIN LIITTO 8
7.10 LAPIN LÄÄNINHALLITUS 8
7.11 LÄNSI-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS 8
7.12 OULUN LÄÄNINHALLITUS 9
7.13 PIRKANMAAN LIITTO 9
7.14 POHJANMAAN LIITTO 9
7.15 POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO 9
7.16 POHJOIS-SAVON LIITTO 9
7.17 SATAKUNTALIITTO 9
7.18 UUDENMAAN LIITTO 10
7.19 VARSINAIS-SUOMEN LIITTO 10
8 KÄRÄJÄOIKEUDET JA NIIDEN TUOMIOPIIRIIN KUULUVAT KUNNAT 10
8.1 HAAPAJÄRVEN KÄRÄJÄOIKEUS 10
8.2 HYVINKÄÄN KÄRÄJÄOIKEUS 11
8.3 IKAALISTEN KÄRÄJÄOIKEUS 11
8.4 KAJAANIN KÄRÄJÄOIKEUS 12
8.5 LOHJAN KÄRÄJÄOIKEUS 14
8.6 PORIN KÄRÄJÄOIKEUS 14
8.7 RAAHEN KÄRÄJÄOIKEUS 16
8.8 RAASEPORIN KÄRÄJÄOIKEUS 17
8.9 YLIVIESKAN KÄRÄJÄOIKEUS 18
8.10 ÄÄNEKOSKEN KÄRÄJÄOIKEUS 19
9 SUOMEN HOVIOIKEUSTUOMARIT RY, JULKISET OIKEUSAVUSTAJAT RY, SUOMEN ASIANAJAJIEN LIITTO, SUOMEN LAKIMIESLIITTO 20
9.1 SUOMEN HOVIOIKEUSTUOMARIT RY 20
9.2 JULKISET OIKEUSAVUSTAJAT RY 20
9.3 SUOMEN ASIANAJAJALIITTO 21
9.4 SUOMEN LAKIMIESLIITTO 21

1 LAUSUNTOPYYNTÖ HOVIOIKEUKSIEN PIIRIJAON MUUTTAMISESTA

Oikeusministeriö pyysi lausuntoa 1.12.2003 päivätyllä kirjeellä ehdotuksesta hovioikeuksien tuomiopiirien muuttamiseksi. Esitys sisälsi kaksi eri vaihtoehtoa.

VAIHTOEHTO 1	**Hovioikeuden tuomiopiiri**	
Käräjäoikeus	**Nyt**	**Ehdotus**
Haapajärvi	Vaasa	Rovaniemi
Hyvinkää	Helsinki	Kouvola
Ikaalinen	Turku	Vaasa
Lohja	Helsinki	Turku
Pori	Turku	Vaasa
Raahe	Vaasa	Rovaniemi
Raasepori	Helsinki	Turku
Ylivieska	Vaasa	Rovaniemi
VAIHTOEHTO 2 kuten vaihtoehto 1, mutta lisäksi		
Kajaani	Itä-Suomi	Rovaniemi
Äänekoski	Vaasa	Itä-Suomi

Esitetyn uudistuksen tavoitteena on muun muassa tasata työmääriä eri hovioikeuksien kesken. Työmäärien tasaamisella pyritään muun muassa asioiden käsittelyn nopeutumiseen ja käsittelyaikojen lyhentymiseen.

Hovioikeuksien tuomiopiirimuutokset ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2005 alusta lukien.

2 LAUSUNTOPALAUTTEEN YLEISKUVA

Suurin osa lausunnonantajista vastustaa esitettyjä muutoksia ja hovioikeuksien tuomiopiirien muuttamista ylipäätään. Monissa lausunnoissa kiinnitetään huomiota hovioikeusmenettelyssä 1.10.2003 voimaan tulleisiin uudistuksiin ja esitetään, että niistä tulisi kerätä kokemuksia ennen kuin hovioikeuksien piirirajoja aletaan muuttamaan. Voimaan tulleet uudistukset koskevat oikeudenkäymiskaaren muutoksia (lähinnä seulonta) ja hovioikeuslain 9 §:n laajentamista (kevennetty kokoonpano).

Useiden lausunnonantajien mielestä myös asioiden siirtämisen mahdollistavan järjestelmän käyttöönottoa tulisi selvittää. Suomen hovioikeustuomarit ry kannattaa kansanedustajien eduskunnalle syyskuun 25 päivänä 2003 jättämää toimenpidealoitetta, jossa esitetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin hovioikeuslain täydentämiseksi niin, että oikeusministeriö valtuutetaan asetuksella siirtämään juttuja hovioikeudesta toiseen työmäärän tasaamiseksi.

Uudistusehdotusta kokonaisuutena arvioineista hovioikeuksista Rovaniemen hovioikeutta lukuun ottamatta kaikki hovioikeudet vastustavat muutoksia. Kouvolan hovioikeus on arvioinut esitystä vain omalta osaltaan ja kannattaa Hyvinkään käräjäoikeuden siirtoa omaan hovioikeuspiiriinsä.

Vaihtoehdossa 1 muutokset koskisivat yhteensä kahdeksaa käräjäoikeutta, joista Ylivieskan käräjäoikeus kannattaa esitystä. Vaihtoehdossa 2 muutokset koskisivat myös Kajaanin ja Äänekosken käräjäoikeuksia, joista jälkimmäinen kannattaa muutosta.

3 LAUSUNNONANTAJAT JA LAUSUNTOJEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Lausuntoa pyydettiin kaikilta hovioikeuksilta ja niiltä käräjäoikeuksilta, jotka muutosehdotusten perusteella mahdollisesti siirrettäisiin toiseen hovioikeuspiiriin. Kaikilta näiltä saatiin lausunto. Palaute oli suurimmalta osalta muutoksia vastustava. Rovaniemen hovioikeuden yhteistyökomitean kannanotto toimitettiin ministeriöön. Yhteistyökomitea kannatti hovioikeuden lausuntoa, mutta kiinnitti erityishuomiota siihen, että hovioikeuden henkilökuntaa ja muita resursseja tulee lisätä kasvavaa työmäärää vastaavasti.

Lääninhallituksista ja maakuntien liitoista ministeriö sai 19 lausuntoa. Näistä seitsemän kannatti tai ei vastustanut muutoksia asettamatta kumpaakaan vaihtoehtoa ensisijaiseksi. Muutosten tekemistä ylipäätään vastusti viisi. Erityisesti vaihtoehtoa 1 kannatti neljä. Erityisesti vaihtoehtoa 2 kannatti kolme ja vastusti neljä.

Ehdotukset koskevat 89 kuntaa, joille kaikille varattiin tilaisuus lausua asiasta. Ministeriöön tuli 59 kunnan tai kaupungin lausuntoa. Näistä 24 kannatti tai ei vastustanut ehdotuksia. Lausuntopalautteen antaneista kunnista 35 kuntaa vastusti esitettyjä muutoksia hovioikeuksien tuomiopiireihin.

Valtion aluejakoneuvottelukunta antoi pyydettynä lausunnon hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotuksista samoin kuin Valtakunnansyyttäjänvirasto. Lausuntojen sisältö oli pääosin muutoksia vastustava.

Suomen hovioikeustuomarit ry, Julkiset oikeusavustajat ry, Suomen Asianajajaliitto ja Suomen lakimiesliitto vastustivat muutoksia hovioikeuksien tuomiopiireihin.

Myös eräs Raahelainen asianajotoimisto toimitti ministeriön tietoon toiveen, että Raahen käräjäoikeus säilyisi Vaasan hovioikeuden tuomiopiirissä.

4 HOVIOIKEUDET

4.1 TURUN HOVIOIKEUS

Turun hovioikeuden mielestä hovioikeuspiirien muuttamiseen ei ole tässä vaiheessa syytä ryhtyä. Jos saapuvien asioiden määrä pysyy vuoden 2003 tasolla ja Helsingin hovioikeus kykenee ratkaisemaan asioita tavoitteen mukaisesti, hovioikeus kykenee purkamaan ruuhkaa noin 500 asialla. Ratkaisutehon nousu ja asioiden siirtäminen muiden hovioikeuksien ratkaistavaksi mahdollistaa sen, että jutturuuhka voidaan saada nopeasti hallintaan.

Jos piirirajojen muuttamiseen on ylipäätänsä aihetta, muutosten tulisi olla mahdollisimman pieniä. Tästä syystä esitetyistä vaihtoehdoista parempana hovioikeus pitää ensimmäistä vaihtoehtoa. Kajaanin käräjäoikeutta ei pidä siirtää Rovaniemen hovioikeuspiiriin. Jos näin menetellään, Rovaniemen hovioikeuden toimipaikka tulee siirtää maantieteellisistä syistä Ouluun.

4.2 VAASAN HOVIOIKEUS

Rovaniemen hovioikeus toimittaa jo nyt yli puolet pääkäsittelyistään Oulussa. Vaasan hovioikeuden käsityksen mukaan on selvää, että jo Haapajärven, Ylivieskan ja Raahen käräjäoikeuksien siirtäminen Rovaniemen hovioikeuden alaisuuteen loisi entistä voimakkaammin painetta sen sijaintipaikan muuttamiseksi Ouluun. Siirto on kuitenkin vastoin Rovaniemen hovioikeuden perustamiselle asetettua tavoitetta Lapin oikeudenhoidon kehittämiselle, samoin kuin paikkakuntavalintaan vaikuttaneista aluepoliittisista syistä yleensä.

Äänekosken käräjäoikeuden siirtämiseksi Itä-Suomen hovioikeuden alaisuuteen ei ole oikeudenhoidollisia syitä. Vaasan hovioikeus toimittaa Äänekosken käräjäoikeudesta tulleiden juttujen pääkäsittelyt tehokkaasti Jyväskylässä yhdessä Jyväskylän ja Jämsän käräjäoikeuksista tulleiden asioiden kanssa. Tähän järjestelyyn ei tarkoituksenmukaisuussyistä tulisi puuttua.

Helsingin hovioikeuden ongelmia ei Vaasan hovioikeuden mielestä ratkaista sillä, että tuomiopiirin reuna-alueilla – silti pääkaupunkiseudun talousalueeseen kuuluvia – pienempiä käräjäoikeuksia siirretään pois tuomiopiiristä. Työläimmät jutut eivät kuitenkaan oletettavasti tule näistä käräjäoikeuksista. Ruuhkautumiskehitys voitaisiin katkaista lisäresursseja myöntämällä sekä toimintatapoja ja työmenetelmiä kehittämällä.

Rovaniemen hovioikeudessa tuskin on sellaista ylikapasiteettia, joka edellyttäisi sen tuomiopiirin laajentamista käsittämään noin puolet maamme pinta-alasta. Vuonna 2003 Rovaniemen hovioikeuteen tuli enemmän asioita jäsentä kohti kuin muihin hovioikeuksiin.

4.3 HELSINGIN HOVIOIKEUS

Helsingin hovioikeus vastustaa tuomiopiirijaon muuttamista. Hovioikeuden näkemyksen mukaan tuomiopiirien muuttaminen ei ole ratkaisu suurimpien hovioikeuksien jutturuuhkiin. Piirirajojen muuttamisesta aiheutuisi haittoja muun muassa etäisyyksien kasvun ja matkakäräjien lisääntymisen myötä.

Hovioikeus katsoo, ettei piirirajoja tulisi muuttaa ainakaan ennen kuin 1.10.2003 voimaan tulleiden muutosten vaikutus on selvillä.

Hovioikeus pitää edelleen ensisijaisen tärkeänä, että oikeusministeriö selvittää, olisiko jutturuuhkien purkamiseksi toteutettavissa menettely, jossa ruuhkautuneen hovioikeuden asioita siirrettäisiin tilapäisesti toisen hovioikeuden ratkaistavaksi. Samalla kannalla olivat edellisellä lausuntokierroksella myös Korkein oikeus ja hovi-

oikeudet Rovaniemen hovioikeutta lukuun ottamatta, valtakunnansyyttäjänvirasto ja Suomen Asianajajaliitto.

Käräjäoikeuksien tuomiopiirien muutostarve olisi aiheellista selvittää ja toteuttaa ennen kuin hovioikeuksien piirijaon muuttamiseen ryhdytään. Yksinomaan käräjäoikeuksien tuomiopiirien tarkistamisella saattaisi olla vaikutusta hovioikeuksien tuomiopiireihin ja eri hovioikeuksiin tulevien asioiden määriin. Hovioikeuden mielestä hovioikeuspiirit tulisi säilyttää myös talouden, liikenteen ja kulttuurin alueilla mahdollisimman yhtenäisinä kokonaisuuksina. Oikeudenhoitoa ei tule ohjata alueellisesti eri suuntiin kuin mihin tuomiopiirin kuntien muu yhteistoiminta kehittyy.

4.4 ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS

Itä-Suomen hovioikeus vastustaa muutosehdotusta kokonaisuudessaan, koska se ei ratkaise pysyvästi Helsingin hovioikeuden asiamäärien kasvusta johtuvia ongelmia. Väestö keskittynee tulevinakin vuosina voimakkaasti Etelä-Suomeen.

Vaihtoehdossa 1 Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiri pysyy ennallaan. Tähän hovioikeudella ei ole huomauttamista. Vaihtoehdossa 2 Kajaanin käräjäoikeus siirrettäisiin Rovaniemen hovioikeuspiiriin ja Äänekosken käräjäoikeus siirrettäisiin Vaasan hovioikeuspiiristä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin. Kajaanin käräjäoikeuden siirtäminen Rovaniemen hovioikeuspiiriin ei ole toteuttamiskelpoinen ennen kuin tuo hovioikeus on siirretty sen ehdotettua painopistettä huomattavasti paremmin vastaavasti Ouluun. Tämä taas olisi vastoin Rovaniemen hovioikeuden alkuperäistä perustamisajatusta.

Hovioikeus ehdottaa, että mahdollisesti poissiirrettävän Kajaanin käräjäoikeuden tilalle siirrettäisiin Vaasan hovioikeuspiiristä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin Jyväskylän, Jämsän ja Äänekosken käräjäoikeudet. Tällöin asiakkaiden kannalta ei tapahtuisi mitään muutosta, kun Itä-Suomen hovioikeus voisi pitää noista käräjäoikeuksista tulleiden asioiden pääkäsittelyt hovioikeuden käyttöön tarkoitetuissa tiloissa Jyväskylässä.

Itä-Suomen hovioikeuden näkemyksen mukaan hovioikeuksien piirijaosta on säädettävä lailla eikä valtioneuvoston asetuksella.

4.5 KOUVOLAN HOVIOIKEUS

Hovioikeus rajoittuu lausumaan esityksestä siltä osin kuin se koskee Kouvolan hovioikeuden tuomiopiiriä. Hyvinkään käräjäoikeuden siirto olisi tarkoituksenmukainen Helsingin hovioikeuden työmäärän vähentämiseksi. Hovioikeus kannattaa ehdotusta. Kouvolan hovioikeuden jäsenmäärää mitoitettaessa matkustusaika ja sen lisääntyminen Hyvinkään käräjäoikeuden siirtämisen myötä tulee kuitenkin ottaa huomioon lopullisissa laskelmissa. Lisäksi henkilöstön lisätarve tulee arvioida uudelleen, jos hovioikeusprosessin uudistukset eivät vaikuta toivotulla tavalla hovioikeuksien työmäärää vähentävästi.

4.6 ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Rovaniemen hovioikeus kannattaa ehdotuksen vaihtoehtoa 2, jonka mukaan Rovaniemen hovioikeuspiiriin siirrettäisiin neljä käräjäoikeutta. Hovioikeuden käsityksen mukaan henkilöstölaskelmissa matkustamiseen kuluva aika on otettava huomioon lausuntopyynnön liitteenä olevia laskelmia laajemmin sen vuoksi, että matkakäräjien määrä tulee hovioikeuden laajentumisen myötä lisääntymään.

Tuomiopiirien uudelleen järjestämisellä voidaan tasoittaa hovioikeuksien työmääriä ja kokoeroja siten, että hovioikeuspalvelut ovat kansalaisten saavutettavissa viivytyksettä ja kohtuullisin kustannuksin asuinpaikasta riippumatta. Vuonna 2003 hovioikeuksien käsittelyaikaerot olivat Helsingin hovioikeuden 11 kuukauden 22 päivän ja Rovaniemen hovioikeuden 5 kuukauden 15 päivän keskimääräisen käsittelyajan välillä.

Hovioikeus katsoo, että vaihtoehto 2 vastaa paremmin työryhmässä esitettyä tavoitetta, jonka mukaan hovioikeuspiirien tulisi olla tarkoituksenmukaisia ja luonnollisia kokonaisuuksia, jossa maakuntajaot otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Koko Pohjois-Suomen kuuluminen Rovaniemen hovioikeuspiiriin toisi mukanaan yhteistyöhön liittyviä toiminnallisia etuja suhteessa oikeudenhoidon muihin osapuoliin. Syyttäjien, asianajajien ja julkisten oikeusavustajien yhteistoiminta-alueet ovat Pohjois-Suomessa läänipohjaisia. Pohjois-Suomi muodostaa myös strategisen yhteistoiminta-alueen ja -kehyksen. Muutos vahvistaisi hovioikeuden asemaa ja edesauttaisi alueellistamiskehitystä.

Hovioikeuden mielestä piirirajoja koskeva valtioneuvoston päätös tulisi tehdä mahdollisimman pian, jotta valmistelulle jäisi riittävästi aikaa ja jotta epävarmuus poistuisi.

5 VALTION ALUEJAKONEUVOTTELUKUNTA

Nykyinen hovioikeuksien tuomiopiirijako noudattaa maakuntajakoa melko hyvin. Valtion aluejakoneuvottelukunnan näkemyksen mukaan ehdotetut siirrot Vaasan hovioikeudesta Rovaniemen hovioikeuteen parantaisivat hovioikeuspiirien ja maakuntajaon yhteensopivuutta. Helsingin hovioikeuden osalta ehdotetut muutokset sekä siirrot Turun hovioikeudesta Vaasan hovioikeuteen heikentäisivät aluejakojen yhteensopivuutta. Kajaanin käräjäoikeuden siirtäminen Rovaniemen hovioikeuteen parantaisi aluejakojen yhteensopivuutta ja Äänekosken käräjäoikeuden siirtäminen Itä-Suomen hovioikeuteen heikentäisi sitä.

Valtion aluejakoneuvottelukunta pitää ilmeisenä, että Helsingin hovioikeuden työmäärän vähentäminen aluejakoa muuttamalla merkitsee Uudenmaan alueella epäyhtenäistä aluejakoa. Oikeusturvan takaaminen on kuitenkin riittävä syy poiketa aluejakojen yhtenäisyydestä. Aluejaotusten yhtenäisyyden kannalta ongelmallisia ovat Ikaalisten ja Porin käräjäoikeuden siirtäminen Vaasan hovioikeuteen sekä Äänekosken käräjäoikeuden siirtäminen Itä-Suomen hovioikeuteen, kun toimenpiteet eivät merkittävästi muuttaisi hovioikeuksien asiamääriä.

6 VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO

Valtakunnansyyttäjänvirasto toteaa lausunnossaan, että syyttäjälaitoksen yhteistoiminta-alueita koskeva uudistus toteutettiin 1.1.2003 lukien. Oikeusministeriön nyt ehdottamien hovioikeuspiirien rajat eroavat lähes täysin sekä syyttäjälaitoksen yhteistoiminta-alueista että maakuntien rajoista.

Valtakunnansyyttäjänvirasto on sitä mieltä, että asioiden siirtomahdollisuus on ensisijainen keino purkaa ruuhkia ja tasoittaa hovioikeuksien työmääriä. Hovioikeuksien tuomiopiirimuutoksia ei tulisi toteuttaa ennen kuin on riittävästi kokemuksia 1.10.2003 voimaantulleista hovioikeuksien menettelyä koskevista uudistuksista.

Oikeusministeriön ehdottamista hovioikeuspiirien muutoksista aiheutuisi kokonaisuutena vain haittaa paitsi syyttäjille myös muille asioanosaisille ja heidän avustajilleen sekä todistajille. Kun etäisyydet pitenesivät, myös hovioikeuksien pääkäsittelyihin käytettävä aika pitenisi ja kustannukset lisääntyisivät. Uudistuksella ei saataisi aikaan merkittävää hyötyä. Tämän vuoksi Valtakunnansyyttäjänvirasto ei pidä ehdotettuja muutoksia toteuttamiskelpoisina. Hanketta ei pitäisi toteuttaa ainakaan vielä 1.1.2005 lukien.

7 LÄÄNINHALLITUKSET JA MAAKUNTIEN LIITOT

7.1 AHVENANMAAN LÄÄNINHALLITUS

Ahvenanmaan lääninhallituksella ei ole asiasta lausuttavaa.

7.2 HÄMEEN LIITTO

Hämeen liitolla ei ole huomautettavaa esityksestä.

7.3 ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS

Itä-Suomen lääninhallitus arvoi, ettei asioiden hoitaminen jatkossa tuota ongelmia, vaikka hovioikeuspaikka muuttuukin.

7.4 ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Etelä-Pohjanmaan maakunta on mukana suuralueyhteistyössä, johon kuuluvat myös Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta, joten vaihtoehto 1 tukee omalta osaltaa myös suuralueyhteistyötä.

Sen sijaan Etelä-Pohjanmaan liitto ei pidä vaihtoehtoa 2 toteuttamiskelpoisena, koska siinä Äänekosken käräjäoikeus siirrettäisiin edellä mainitun suuralueen ulkopuolelle.

7.5 ETELÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS

Etelä-Suomen lääninhallitus esittää lausuntonaan poliisiosaston esille nostamat seikat. Poliisitoimintaan ehdotetuilla muutoksilla ei ole odotettavissa olennaista vaikutusta. Hovioikeuksien piirijaosta olisi kuitenkin perusteltua päättää samanaikaisesti käräjäoikeusjaon kanssa. Myöskään eduskunnalle vuonna 2005 annettavan kihlakuntaselonteon jälkeen mahdollisesti tehtävät tarkistukset kihlakuntajakoon eivät ole merkityksettömiä tuomiopiirijaon kannalta.

7.6 KAINUUN LIITTO

Kainuun maakuntahallitus esittää Kajaanin käräjäoikeuden siirtämistä Rovaniemen hovioikeuden alaisuuteen.

7.7 KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen liitto kiinnittää huomiota siihen, että piirijakojen muutoksissa tulisi ottaa huomioon valtioneuvoston periaatepäätös, jolla tavoitellaan hallinnollisten jakojen yhtenäisyyttä ja perustumista muun muassa maakuntajakoon.

Keski-Suomen liiton mielestä hovioikeuksien tuomiopiirijaon muutosta ei tule toteuttaa toissijaisen vaihtoehdon pohjalta.

7.8 KYMENLAAKSON LIITTO

Kymenlaakson liitto kannattaa Hyvinkään käräjäoikeuden siirtämistä Kouvolan hovioikeuspiiriin.

7.9 LAPIN LIITTO

Lapin liitto kannattaa vaihtoehtoa 2, jonka vaikuttavuus olisi todellisempi ja tuntuvampi pyrittäessä tasaamaan hovioikeuksien työmääriä. Lisäksi muutos toisi alueellista yhtenäisyyttä. Vaihtoehto olisi myös hyvin linjassa valtioneuvoston hyväksymän valtionhallinnon alueellistamistavoitteen kanssa. Kajaanin liittäminen Rovaniemen hovioikeuspiiriin edellyttäisi sen ottamista istuntopaikkakunnaksi.

7.10 LAPIN LÄÄNINHALLITUS

Lapin lääninhallitus katsoo, että vaihtoehto 2 toteuttaa parhaiten asetetut tavoitteet.

7.11 LÄNSI-SUOMEN LÄÄNINHALLITUS

Länsi-Suomen lääninhallituksella ei ole huomautettavaa esitetystä vaihtoehdosta 1. Vaihtoehdossa 2 esitettyä Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin Länsi-Suomen lääninhallitus ei kannata.

7.12 OULUN LÄÄNINHALLITUS

Oulun lääninhallitus esittää, että hovioikeuspiirijakoa muutetaan siten, että kaikki läänin alueen käräjäoikeudet kuuluisivat jatkossa Rovaniemen hovioikeuspiiriin. Tällä tavalla Rovaniemen hovioikeus profiloituisi entistä selkeämmin pohjoisen Suomen hovioikeudeksi.

7.13 PIRKANMAAN LIITTO

Pirkanmaan liiton toteaa, että vuoden 2005 alusta lukien päästään siihen, että maakunta kuuluu kokonaisuudessaan samaan hovioikeuspiiriin maakuntajakolain periaatteiden mukaisesti. Ikaalisten käräjäoikeutta ei tule siirtää eri hovioikeuspiiriin kuin mihin maakunnan muut kunnat kuuluvat.

Nykyinen hovioikeuspiirijako on vanhentunut ja se tulee uudistaa siten, että hovioikeudet sijoitetaan valtakunnanosakeskuksiin, joihin kansalaisten asiointi erikoistuneiden palveluiden osalta muutoinkin suuntautuu.

Riippumatta hovioikeuspiirijärjestelyistä Pirkanmaan asioita koskevat pääkäsittelyt tulee pitää Tampereella.

7.14 POHJANMAAN LIITTO

Pohjanmaan liitto vastustaa esitettyjä muutosehdotuksia Vaasan hovioikeuden tuomipiiriin. Jos muutoksiin kuitenkin päädytään, tulisi siinä tapauksessa toteuttaa vaihtoehto 1. Pohjanmaan liitto vastustaa jyrkästi vaihtoehtoa 2.

7.15 POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Pohjois-Pohjaanmaan liitolla ei ole huomattamista tehtyyn ehdotukseen. Liitto pitää kuitenkin erityisen välttämättömänä, että jatkossakin muun muassa Raahessa säilyy pääkäsittelyjen istuntopaikka.

7.16 POHJOIS-SAVON LIITTO

Pohjois-Savon liitto ei pidä vaihtoehto 2:ssa esitettyjä järjestelyjä tarkoituksenmukaisina ja katsoo, että Kajaanin käräjäoikeuden asiat tulee jatkossakin käsitellä Itä-Suomen hovioikeudessa. Sen sijaan vaihtoehto 1:n osalta Pohjois-Savon liitolla ei ole huomautettavaa.

7.17 SATAKUNTALIITTO

Satakuntaliiton maakuntahallitus vastustaa yksimielisesti suunniteltuja hovioikeuksien piirijakojen muuttamista. Ehdotukset ovat maakuntajakolain tarkoituksen vastaisia rikkoessaan maakuntakokonaisuuden.

Kansalaisten palveluatasoa ei pidä alentaa vain hallinnollisilla ehdoilla. Toteutuessaan ehdotus lisäisi nykyisestään eri osapuolten matkustustarvetta. Matkustus suuntautuisi totutusta toisaalle. Satakuntalaiset ovat perinteisesti tottuneet asioimaan Turussa.

7.18 UUDENMAAN LIITTO

Uudenmaan liitto ei katso toiminnallisten tai taloudellisten perustelujen puoltavan piirijaon muuttamista Hyvinkään, Lohjan ja Raaseporin osalta. Liitto ei pitä muutoksia tarpeellisina.

7.19 VARSINAIS-SUOMEN LIITTO

Varsinais-Suomen liitto ei näe hovioikeuksien piirijaon muuttamista tarpeellisena. Vanhasta lääninjaosta johtuen Varsinais-Suomen ja Satakunnan välillä on yhteyksiä ja tietyillä aloilla maakunnat muodostavat hallinnollisen kokonaisuuden.

8 KÄRÄJÄOIKEUDET JA NIIDEN TUOMIOPIIRIIN KUULUVAT KUNNAT

8.1 HAAPAJÄRVEN KÄRÄJÄOIKEUS

Haapajärven käräjäoikeus arvioi, että ehdotettujen muutosten toteutuessa Rovaniemen hovioikeus joutuu pyytämään lisää resursseja tai matkakäräjiä ei voida järjestää luvatussa laajuudessa. Lisäresurssit voitaisiin käyttää tehokkaammin siellä, missä ongelmat ovat eli Helsingissä ja Turussa.

Piirirajojen muuttamisen asemasta olisi syytä harkita ainakin sellaisten juttujen siirtämistä hovioikeudesta toiseen, joissa ei tarvita suullista käsittelyä.

Haapajärven etäisyys Vaasasta on 250, Oulusta 161, Rovaniemeltä 383 ja, vertailun vuoksi, Kouvolasta 381 kilometriä. Matkan pidentyessä esimerksi koulutus ym. tilaisuudet eivät onnistu yhden päivän puitteissa.

8.1.1 Haapajärven kaupunki

Kaupunginhallituksen mielestä Haapajärven käräjäoikeus on tarkoituksenmukaista säilyttää Vaasan hovioikeuden tuomiopiirissä. Esitetty muutos lisäisi jonkin verran käsittelymatkoja.

8.1.2 Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa Haapaveden käräjäoikeuden suunnitellusta siirrosta Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin. Asiointi lakiasioissa suuntautuu jo tälläkin hetkellä Ouluun, joten käsittelyjen siirtyminen sinne vähentää kustannuksia.

8.1.3 Nivalan kaupunki

Nivalan kaupunki kannattaa ehdotusta Haapajärven käräjäoikeuden siirtämisestä Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.1.4 Pyhäjärven kaupunki

Pyhäjärven kaupunginhallitus toteaa, että Haapajärven käräjäoikeus tulee säilyttää Vaasan hovioikeuden tuomiopiirissä.

8.2 HYVINKÄÄN KÄRÄJÄOIKEUS

Hyvinkään käräjäoikeus vastustaa ehdotettua muutosta. Käräjäoikeuteen kuuluvat Hyvinkään kaupunki ja Nurmijärven kunta ovat osa pääkaupunkiseutua ja Uuttamaata. Muutoksen haitat olisivat suuremmat kuin mahdolliset hyödyt. Käräjäoikeuden asiakkaiden sekä muiden osapuolten matkat hovioikeuspaikkakunnalle vaatisivat enemmän aikaa koska mahdollisuudet istuntojen järjestämiseen Hyvinkäällä ovat rajalliset sekä hovioikeuden omien resurssien että käräjäoikeuden vähäisten istuntotilojen vuoksi.

8.2.1 Hyvinkään kaupunki

Hyvinkään kaupunki suhtautuu kielteisesti Hyvinkään käräjäoikeuden siirtämiseen Kouvolan hovioikeupiiriin. Sekä Hyvinkää että Nurmijärvi ovat osa Helsingin seutukuntaa. Helsingin seudun yhteistyön kehittämishankkeessa on esitetty tavoitteena korostaa Helsingin seutua yhtenä kokonaisuutena. Hovioikeuksien piirijaon muuttamisehdotus poikkeaa seutumallista eikä ole maakuntajaon mukainen. Hyvinkäällä ja Nurmijärvellä ei ole luontaisia yhteyksiä Kouvolan suuntaan.

8.2.2 Nurmijärven kunta

Nurmijärven kunta vastustaa Hyvinkään käräjäoikeuden siirtämistä Kouvolan hovioikeuspiiriin. Hovioikeuden suulliseen prosessiin osallistuvan kannalta on kohtuutonta, mikäli matka hovioikeuteen kasvaa vajaasta 30 kilometristä noin 160 kilometriin. Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin kunnilla ei ole luontaisia yhteyksiä Kouvolan suuntaan. Liikenneyhteydet Nurmijärveltä Helsinkiin ovat hyvät, mutta jo Hyvinkäälle pääsy on vaikeaa julkisin kulkuvälinein.

8.3 IKAALISTEN KÄRÄJÄOIKEUS

Hovioikeuksien piirijaon muuttaminen ei Ikaalisten käräjäoikeuden mielestä ole oikea keino hovioikeuksien työtilanneongelmien korjaamiseksi. Ennen kuin piirirajoja ryhdytään muuttamaan, olisi selvitettävä, miten jo tehty hovioikeusmenettelyn keventämistä ja tehostamista koskeva lainsäädäntömuutos vaikuttaa työtilanteeseen.

8.3.1 Honkajoen kunta

Honkajoen kunta vastustaa suunniteltua hovioikeuspiirijaon muuttamista, koska Pohjois-Satakunnan luonnollinen asiointisuunta on Turku tai Tampere.

8.3.2 Ikaalisten kaupunki

Kaupunginhallitus esittää lausuntonaan, ettei Ikaalisten käräjäoikeutta tule siirtää Vaasan hovioikeuspiiriin. Muutos merkitsisi matkojen pidentymistä ja lisäsisi niin valtion kuin prosessiin osallisten maksettavaksi jääviä kuluja.

8.3.3 Jämijärven kunta

Jämijärven kunnanhallitus esittää lausuntonaan, ettei nykyistä tuomiopiirijakoa tule muuttaa.

8.3.4 Kankaanpään kaupunki

Kankaanpään kaupunginhallitus esittää, ettei suunniteltua tuomiopiirijaon muutosta toteutettaisi. Nykyisen hovioikeuspiirijon säilyttämistä puoltavat kiinteiksi ja vakiintuneiksi muodostuneet asiointisuhteet ja maakunnallinen jaotus.

8.3.5 Karvian kunta

Karvian kunta esittää, että hovioikeuksien piirijaoa ei tulisi muuttaa, koska asiointi on perinteisesti suuntautunut entisen Turun ja Porin läänin pääkaupunkiin. Karvian kunta kiinnittää huomiota myös siihen, että myös hallinto-oikeus sijaitsee Turussa.

8.3.6 Parkanon kaupunki

Parkanon kaupunki vastustaa Ikaalisten käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuden tuomiopiiriin. Hoviokeuspiirimuutosten sijaan tulisi tarkastella kriittisesti hovioikeuksien lukumäärää sekä niiden sijaintia. Riippumatta hovioikeuspiirijärjestelyistä Pirkanmaan asioita koskevat pääkäsittelyt tulee pitää Tampereella.

8.3.7 Viljakkalan kunta

Viljakkalan kunnanhallitus toteaa, että kunnan siirtyminen Vaasan hovioikeuden tuomiopiiriin on yllättävä ja vakiintuneen asiointisuunnan vastainen, mutta ei ota asiaan tarkemmin kantaa. Alueen kannalta paras hovioikeuden sijaintipaikka on Tampere.

8.4 KAJAANIN KÄRÄJÄOIKEUS

Kajaanin käräjäoikeus arvioi, ettei kumpikaan ehdotetuista vaihtoehdoista ratkaise Helsingin hovioikeuden ruuhkia. Myöskään Rovaniemen hovioikeuden työtilannetta vaihtoehdot eivät paranna. Matkakäräjinä pidettävien pääkäsittelyjen osuus nousisi yli 70 prosenttiin, mikä ei voi olla tehokasta eikä taloudellista.

Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että välimatkoissa on merkittävät erot: Kajaanista Rovaniemelle 337 km ja Kuopioon 169 km. Etäisyys Kuopioon on sopiva ja kulkuyhteydet hyvät, joten käräjäoikeuden yhteistyö Itä-Suomen hovioikeuden kanssa on toiminut hyvin. Kansalaisten kannalta muutos ei toisi parannusta etäisyyksien tuomaan haittaan, koska Itä-Suomen hovioikeus istuu Kajaanissa ja Kuhmossa siinä määrin kuin tilat antavat myötä. Päinvastoin on pelättävissä, että Rova-

niemen hovioikeus pitäisi mitä todennäköisimmin Kajaanin käräjäoikeudesta saapuvien asioiden pääkäsittelyt Oulussa.

8.4.1 Hyrynsalmen kunta

Hyrynsalmen kunta vastustaa Kajaanin käräjäoikeuden siirtämistä Rovaniemen hovioikeuspiiriin.

8.4.2 Kajaanin kaupunki

Kajaanin kaupunki pitää mahdollisena, että kansalaisten saamat palvelut heikkenevät, jos Kajaanin käräjäoikeus siirrettäisiin Rovaniemen hovioikeuspiiriin. Etäisyys Itä-Suomen hovioikeuteen Kuopioon on Kajaanista kohtuullinen ja liikenneyhteydet hyvät. Yhteydet Rovaniemelle ovat ongelmallisemmat. Kajaanin kaupunki arvioi, että hovioikeus joutuisi käsittelemään suurimman osan jutuista Kajaanissa tai lähikunnassa, jotta asiakkaiden saamat palvelut voitaisiin turvata. Rovaniemen hovioikeuden matkakäräjäpäivien lukumäärä lisääntyisi entisestään ja olisi kyseenalaista asioiden tehokkaan hoidon kannalta. Myös Kajaanin käräjäoikeudessa käytössä olevat tilat asettavat rajoitteita.

Käräjäoikeuksien siirtämisellä valtakunnallisesti hovioikeuspiiristä toisiin voidaan saavuttaa asioiden lukumäärien tasoittuminen, mutta pääasiallista tavoitetta tämä toimenpide ei Kajaanin kaupungin näkemyksen mukaan toteuttaisi.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan muutoksiin ei tule ryhtyä suunnitellulla aikataululla eikä erillisratkaisuna.

8.4.3 Kuhmon kaupunki

Kuhmon kaupunginhallitus kannattaa Kajaanin käräjäoikeuden siirtämistä Rovaniemen hovioikeuspiiriin edellyttäen, että Kainuuseen sijoitetaan hovioikeuden istuntopaikka. Mikäli tämä ei ole mahdollista, hovioikeuspiirin vaihtamiseen ei ole aihetta.

8.4.4 Paltamon kunta

Paltamon kunnanhallitus toteaa, että nykyinen käytäntö on ollut toimiva eikä sitä ole tarpeen muuttaa.

8.4.5 Sotkamon kunta

Sotkamon kunta hyväksyy esityksen, koska työmääriä tasaamalla on mahdollista nopeuttaa ja parantaa asiakaspalvelua.

8.4.6 Vuolijoen kunta

Vuolijoen kunta pitää kuormituksen tasaamiseksi tarkoituksenmukaisena hovioikeuksien piirijaon muuttamista siten, että Kajaanin käräjäoikeus siirtyy Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.5 LOHJAN KÄRÄJÄOIKEUS

Lohjan käräjäoikeus katsoo, että tuomiopiirijaon muuttamisesta ei koidu mitään etua käräjäoikeudelle tai siinä asioiville. Käräjäoikeus katsoo, että ennen tuomiopiirijaon muuttamista tulisi selvittää hovioikeuksien uusien menettelytapojen vaikutus Helsingin hovioikeuden juttumäärien kehittymiseen. Jutturuuhka tulisi purkaa tilapäisjärjestelyin, siirtämällä juttuja muihin hovioikeuksiin.

8.5.1 Karkkilan kaupunki

Karkkilan kaupunki ei vastusta esitystä hovioikeuksien tuomiopiirien muuttamiseksi.

8.5.2 Karjalohjan kunta

Karjalohjan kunta vastustaa esitystä. Liikenneyhteydet Lohjalta Helsinkiin ovat huomattavasti paremmat kuin Turkuun.

8.5.3 Lohjan kaupunki

Lohjan kaupunginhallitus vastustaa Lohjan käräjäoikeuden siirtämistä Turun hovioikeuden tuomiopiiriin. Muutoksen myötä matka- ja oikeudenkäyntikustannukset tulisivat kohoamaan hovioikeuteen menevissä valitusasisoissa. Liikenneyhteydet Lohjalta Helsinkiin ovat huomattavasti paremmat kuin Turkuun.

8.5.4 Nummi-Pusulan kunta

Kunta vastustaa muutosesitystä.

8.5.5 Sammatin kunta

Sammatin kunnanhallitus esittää, ettei Sammatin kunta vastusta esitystä hovioikeuksien piirijaon muuttamiseksi.

8.5.6 Vihdin kunta

Vihdin kunta pitää parempana säilyttää Lohjan käräjäoikeus Helsingin hovioikeuspiirissä. Vihdin kunta on osa pääkaupunkiseutua. Vihtiläiset käyvät työssä Helsingin seudulla ja elinkeinoelämä suuntautuu pääkaupunkiseudulle. Vihdillä ei ole mitään luontaisia suhteita Turkuun.

8.6 PORIN KÄRÄJÄOIKEUS

Porin käräjäoikeus vastustaa esitettyjä muutoksia hovioikeuksien tuomiopiireihin. Työmäärien tasaamiseksi piirirajojen muuttamista tarkoituksenmukaisempaa olisi siirtää asioita. Asioita voitaisiin siirtää määräajaksi esimerkiksi sen perusteella, mistä alikoikeuksista asiat saapuvat. Tämä mahdollistaisi sen, että valmiina olevia hovioikeuden käyttöön varattuja hovioikeuspaikkakunnan ulkopuolisia tiloja voitaisiin käyttää tehokkaasti hyödyksi. Näin meneteltynä käräjäoikeuden omat toimintaedellytykset tilojen osalta eivät vaarantuisi.

Hovioikeuspiirien määrittelyssä huomioon otettavia tärkeitä seikkoja ovat palvelujen saatavuus kansalaisten kannalta ja merkitys hovioikeusprosessissa toimiville muille tahoille. Lisäksi tulee ottaa huomioon lisääntyvät oikeudenkäyntikulut, joista osa jää mahdollisesti valtion vastattavaksi. Myös maakunnallinen jaotus tulee ottaa huomioon.

Porin seudulla kansalaisten, yritysten, yhteisöjen ja eri viranomaisten yhteistyökumppanit sijaitsevat pääosin Turun suunnalla. Sama koskee Porin käräjäoikeutta. Hovioikeuspiirin vaihtuminen merkitsisi matkakulujen kasvua siitä syystä, että osa matkustamisesta suuntautuisi Vaasaan ja huomattava osa matkustamisesta Turun suuntaan säilyisi. Lisäksi julkiset liikenneyhteydet Porin seudulta Vaasaan ovat olemattomat.

Porin käräjäoikeus katsoo, että ennen kuin hovioikeuden piirirajoja muutetaan tulee selvittää, mikä vaikutus ns. seulontamenettelyllä on hovioikeuden suullisten käsittelyjen määrään ja mitä tuleva rikosprosessiuudistus tulisi vaikuttamaan valitusten määriin. Lisäksi on ensin ryhdyttävä toimenpiteisiin istuntotilojen rakentamiseksi Porin käräjäoikeuteen, jotta matkakäräjiä voitaisiin järjesteää aiotussa laajuudessa.

8.6.1 Kiikoisten kunta

Kiikoisten kunta vastustaa Porin käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeupiiriin. Kuntalaisten asiointi suuntautuu Turkuun, kun taas Vaasan suuntaan ei Satakunnan maakunnasta ole juurikaan yhteyksiä.

8.6.2 Kullaan kunta

Kullaan kunnanhallitus toteaa, että Porin käräjäoikeuden siirtäminen Vaasan hovioikeuspiiriin heikentäisin kansalaisten palvelutasoa. Hovioikeuspiirijaon säilyttämistä nykyisellään puoltavat: etäisyys, liikenneyhteydet ja muiden aluetta palvelevien valtion viranomaisten sijainti Turussa.

8.6.3 Lavian kunta

Lavian kunta ei kannata Porin käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuspiiriin. Kuntalaisilla on Turussa useita viranomaisyhteyksiä. Vaasaan ei vastaavia yhteyksiä ole ja myös liikenneyhteydet ovat heikommat.

8.6.4 Luvian kunta

Luvian kunnanhallitus ehdottaa, että Porin käräjäoikeus kuuluisi edelleen Turun hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.6.5 Merikarvian kunta

Merikarvian kunnanhallituksen käsityksen mukaan hovioikeuden sijaintipaikalla ei ole suurta merkitystä kuntalaisten palveluihin. Etäisyys on kuitenkin lyhempi Vaasaan.

8.6.6 Noormarkun kunta

Noormarkun kunta vastustaa ehdotettua Porin käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuden tuomiopiiriin. Maakunnan säilyttäminen yhtenäisenä myös oikeudellisissa asioissa on tarpeen. Porin seutu suuntautuu Turkuun.

8.6.7 Nakkilan kunta

Nakkilan kunnanhallitus toteaa, että kuntalaisten asiointitottumukset suuntautuvat Turkuun. Piirijaon muutos heikentäisi kuntalaisten palvelutasoa oikeushallinnossa. Mikäli piirijaon muutos kuitenkin toteutetaan, tulee Vaasan hovioikeuden järjestää istuntoja säännöllisesti Porissa, jonne on järjestettävä tarkoituksenmukaiset tilat.

8.6.8 Porin kaupunki

Porin kaupunki toteaa lausunnossaan, että Porin käräjäoikeus on oikeudellisen asioinnin keskus Satakunnassa, minkä aseman edistäminen ja korostaminen on koko Satakunnan asukkaiden kannalta tärkeää. Oikeudenkäyntikulujen ja käsittelyaikojen näkökulmasta olisi perusteltua, että mahdollisimman monet hovioikeuden suullisista käsittelyistä järjestettäisiin Porin käräjäoikeudessa. Mikäli hovioikeuden suullisia käsittelyjä ei tässä vaiheessa voida järjestää Porin käräjäoikeudessa, pääkäsittelyjen järjestäminen Vaasassa tarkoittaa oikeudenkäyntikulujen lisääntymistä pidentyvän matkan ja huonompien liikenneyhteyksien vuoksi.

Länsi-Suomen läänin pääkaupunki Turku on oikeushallinnon asioissa satakuntalaisten luonnollinen asiointikaupunki ottaen huomioon pitkät perinteet, välimatka ja liikenneyhteydet julkisilla kulkuneuvoilla. Maakunnan jakaminen kahteen osaan oikeushallinnon osalta ei ole taloudellisesti eikä toiminnallisesti paras vaihtoehto.

8.6.9 Siikaisten kunta

Siikaisten kunta hyväksyy kaikki järkeviksi katsottavat muutosratkaisut lausuntopyynnön kohteena olevassa asiassa.

8.6.10 Ulvilan kaupunki

Ulvilan kaupunki vastustaa Porin käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuden tuomiopiiriin. Ulvilan kaupungin ja sen asukkaiden kannalta yhteistyö valtion eri viranomaisiin on perinteisesti suuntautunut Turkuun, jonne on luontevat ja toimivat yhteydet.

8.7 RAAHEN KÄRÄJÄOIKEUS

Raahen käräjäoikeus vastustaa ehdotusta Vaasan ja Rovaniemen hovioikeuksien välisen piirirajan muuttamisesta. Ehdotus heikentää Raahen käräjäoikeuden alueen oikeuspalveluja.

8.7.1 Pyhäjoen kunta

Pyhäjoen kunnanhallituksen mielestä hovioikeuksien tuomiopiirijaon muuttamiseen ei ole perusteltua ajankohtaista tarvetta. Muutokset merkitsisivät maantieteellisten

etäisyyksien kasvua ja maakuntajako menettäisi oikeudellisten asioiden osalta merkityksensä.

8.7.2 Raahen kaupunki

Raahen kaupunginhallitus vastustaa Raahen käräjäoikeuden siirtämistä Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin. Myös Raahen kehittämiskeskuksen johtokunta vastustaa siirtämistä.

Muutokset merkitsisivät maantieteellisten etäisyyksien kasvua ja perinteinen maakuntajako menettäisi merkityksensä. Jos muutokset kuitenkin toteutettaisiin, Raahen kaupunginhallitus edellyttää, että Raahen käräjäoikeus säilyisi jatkossakin hovioikeuden pääkäsittelyjen istuntopaikkana.

8.7.3 Ruukin kunta

Ruukin kunta vastustaa esitettyjä piirijakomuutoksia. Muutokset kasvattaisivat maantieteellisiä etäisyyksiä ja perinteinen maakuntajako menettäisi merkityksensä oikeudellisten asioiden osalta.

8.7.4 Vihannin kunta

Vihannin kunta vastustaa esitystä Raahen käräjäoikeuden siirtämisestä Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.8 RAASEPORIN KÄRÄJÄOIKEUS

Raaseporin käräjäoikeus katsoo, ettei nyt ehdotettuun Helsingin hovioikeuden tuomiopiirijaon muuttamiseen ole esitetty riittäviä syitä. Raaseporin käräjäoikeus kuuluu maantieteellisesti luontevimmin Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin sekä välimatkojen että liikenneyhteyksien vuoksi. Mikäli Raaseporin käräjäoikeus siirretään Turun hovioikeuden tuomiopiiriin aiheutuu tästä asianosaisille huomattavasti enemmän ajanhukkaa ja sitä kautta suurempia kustannuksia muutoksenhakuasteessa. Asianosaisten avustajat ovat usein pääkaupunkiseudulla toimivia lakimiehiä, joten pääkäsittelyjen toimittaminen Turussa Helsingin sijasta aiheuttaa tästäkin syystä asianosaisille huomattavia lisäkuluja.

8.8.1 Hangon kaupunki

Kaupunginhallitus ei puolla hovioikeuspiirien muuttamisesitystä. Hankolaisten osalta muutos ei vaikuttaisin hankolaisten matkaan asiaa käsittelevään hovioikeuteen. Sen sijaan Kirkkonummen osalta lopputulos olisi erikoinen. Liikenneyhteydet heikkenisivät Hangon osalta, jos Raaseporin käräjäoikeus siirrettäisiin Turun hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.8.2 Inkoon kunta

Inkoon kunnalla ei ole huomautettavaa asiasta.

8.8.3 Karjaan kaupunki

Karjaan kaupunki painottaa, että Raaseporin käräjäoikeuden olisi tärkeää kuulua tulevaisuudessakin Helsingin hovioikeuden piiriin.

8.8.4 Kirkkonummen kunta

Kirkkonummen kunnalla ei ole huomautettamista tuomiopiirimuutoksesta.

8.8.5 Pohjan kunta

Pohjan kunta vastustaa hovioikeuspiirijaon muutosesitystä.

8.8.6 Siuntion kunta

Siuntion kunnanhallitus vastustaa Raaseporin käräjäoikeuden siirtämistä Turun hovioikeuden tuomiopiiriin. Muutoksesta aiheutuisi enemmän haittaa kuin hyötyä käräjäoikeuden asiakkaille.

8.8.7 Tammisaaren kaupunki

Tammisaaren kaupunki kannattaa ehdotusta Raaseporin käräjäoikeuden siirtämiseksi Turun hovioikeuspiiriin.

8.9 YLIVIESKAN KÄRÄJÄOIKEUS

Ylivieskan käräjäoikeus kannattaa Ylivieskan käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuspiiristä Rovaniemen hovioikeuspiiriin.

Käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että mikäli ehdotetut käräjäoikeudet siirretään Rovaniemen hovioikeuspiiriin, pakkokeinoasioiden päivystysalue tulee olemaan erittäin laaja. Tästä syystä on toivottavaa, että hovioikeuspiirin molemmilla laidoilla päivystettäisiin samanaikaisesti vangitsemisasioiden suullisen käsittelyn mahdollistamiseksi.

8.9.1 Merijärven kunta

Merijärven kunnalla ei ole huomautettavaa esitykseen Ylivieskan käräjäoikeuden siirrosta Rovaniemen hovioikeuden alaisuuteen.

8.9.2 Oulaisten kaupunki

Oulaisten kaupunkin hyväksyy Ylivieskan käräjäoikeuden siirron Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.9.3 Ylivieskan kaupunki

Ylivieskan kaupunginhallitus pitää suunniteltua uudistusta perusteltuna ja kannattaa sen toteuttamista.

8.10 ÄÄNEKOSKEN KÄRÄJÄOIKEUS

Äänekosken käräjäoikeus kannattaa käräjäoikeuden siirtämistä Vaasan hovioikeuspiiristä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin. Vaasan hovioikeus on istunut Äänekosken käräjäoikeudesta tulevat asiat Jyväskylässä. Suuremmat säästöt ajanhukassa ja kustannuksissa voidaan saada aikaan, kun Itä-Suomen hovioikeus istuisi Äänekosken käräjäoikeudesta tulevat asiat Äänekoskella. Tämä edellyisi kuitenkin uuden oikeustalon rakentamista, koska käräjäoikeudessa on vaikea salitilanne.

8.10.1 Karstulan kunta

Karstulan kunnalla ei ole asian suhteen huomautettavaa.

8.10.2 Kinnulan kunta

Kinnulan kunnalle sopivat molemmat esitetyt vaihtoehdot hovioikeuksien piirijaon uudistamiseksi.

8.10.3 Konneveden kunta

Konneveden kunta ei vastusta Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.10.4 Kyyjärven kunta

Kyyjärven kunta kannattaa Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.10.5 Pihtiputaan kunta

Pihtiputaan kunnalla ei ole huomautettavaa hovioikeuksien tuomiopiirien muutamisesta tehdyistä esityksistä.

8.10.6 Saarijärven kaupunki

Saarijärven kaupunki vastustaa Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä läänirajan yli Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.10.7 Sumiaisten kunta

Sumiaisten kunnanhallitus toteaa, ettei kunnalla ole huomautettavaa esitettyyn Äänekosken käräjäoikeuden siirtoon Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.10.8 Suolahden kaupunki

Suolahden kaupunginhallitus kannattaa Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin. Suolahden kaupungille Jyväskylä ja Kuopio ovat luontevampia asiointisuuntia kuin Vaasa.

8.10.9 Viitasaaren kaupunki

Viitasaaren kaupunki kannattaa Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin.

8.10.10 Äänekosken kaupunki

Äänekosken kaupunginhallitus vastustaa Äänekosken käräjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiiriin. Aluejaoissa tulee noudattaa maakuntajakoja ja maakuntien yhdessä hyväksymiä yhteistyöalueita.

9 SUOMEN HOVIOIKEUSTUOMARIT RY, JULKISET OIKEUSAVUSTAJAT RY, SUOMEN ASIANAJAJIEN LIITTO, SUOMEN LAKIMIESLIITTO

9.1 SUOMEN HOVIOIKEUSTUOMARIT RY

Suomen hovioikeustuomarit ry katsoo, että hovioikeuksien piirijaon muuttamisesta on tässä vaiheessa pidättäydyttävä.

Ehdotettujen muutosten voidaan olettaa lisäävän hovioikeuksien matkakäräjien lukumäärää. Tämä ei voi olla vaikuttamatta hovioikeustyön tehokkuuteen.

Lokakuun alusta 2003 voimaan tulleet oikeudenkäymiskaaren ja hovioikeuslain muutokset ovat vaikuttaneet hovioikeuksien työmäärään ja ratkaisutehoon. Piirijakoja ei tulisi muuttaa ennen kuin on selvillä, mitä vaikutuksia edellä mainituilla uudistuksilla on eri hovioikeuksien työmääriin ja ratkaisutehoon.

Juttujen siirtoa koskevan järjestelmän käyttöönottoa tulisi harkita vakavasti. Syyskuun 25 päivänä 2003 on 103 kansanedustajaa jättänyt eduskunnalle tämän sisältöisen toimenpidealoitteen. Siinä ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin hovioikeuslain täydentämiseksi niin, että oikeusministeriö valtuutetaan asetuksella siirtämään juttuja hovioikeudesta toiseen työmäärän tasaamiseksi. Suomen hovioikeustuomarit ry yhtyy kansanedustajien mielipiteeseen.

9.2 JULKISET OIKEUSAVUSTAJAT RY

Julkiset oikeusavustajat ry ei näe järkevänä sitä, että Porin käräjäoikeuden tuomioista ja päätöksistä valittaminen siirrettäisiin Turun hovioikeudelta Vaasan hovioikeuteen. Maantieteellisesti ja historiallisesti Pori suuntautuu Turun suuntaan. Pori liittyy myös hallinnollisesti Turkuun. Turussa sijaitsee hallinto-oikeus, läänin verovirasto ja ympäristökeskus sekä useita muita läänintason viranomaisia.

Mikäli pääkäsittelyt pidetään Vaasassa, etäisyys kasvaa noin 100 kilometriä. Tästä aiheutuva ajallinen menetys tekee lyhyiden pääkäsittelyjen ajankäytön ongelmalliseksi, koska Vaasan suunnalla ei ole juurikaan muita asiakaskontakteja. Toiminnnallinen tehokkuus siis laskee.

9.3 SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Suomen Asianajajaliitto ei kannata piirijajoihin esitettyjä muutoksia ja pitää vaihtoehtoa 2 erityisen hankalana liikenneyhteyksien vuoksi. Asianajajaliiton mielestä ehdotuksissa ei ylipäätäänkään ole kiinnitetty huomiota asiakasnäkökulmaan. Piirirajojen muuttamista parempi olisi asioiden tai virkojen siirtäminen.

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että on syytä odottaa ja tutkia miten 1.10.2003 voimaantullut hovioikeusmenettelyn uudistamislainsäädäntö seulontamenettelyineen vaikuttaa hovioikeuksien työtilanteeseen.

9.4 SUOMEN LAKIMIESLIITTO

Suomen lakimiesliiton mielestä piirijakomuutos ei saa perustua organisaatioiden tarpeeseen. Hovioikeuksien piirijaon muuttaminen ei ole ainoa eikä välttämättä ensisijainen keino purkaa ruuhkia tai estää niiden syntymistä. Piirijakoa ei tulisi muuttaa ennen kuin on selvillä miten hovioikeusmenettelyn uudistus (lähinnä seulonta) ja hovioikeuslain 9 §:n laajentaminen sekä valmisteilla oleva laki tuomioistuinsovittelusta vaikuttavat työtilanteeseen.

Nykyisiä jutturuuhkia voitaisiin purkaa lisähenkilöstöllä. Lakimiesliitto esittää, että asioiden siirtomenettelyn mahdollistaminen tulisi selvittää.